

ПРЕС КЛИПИНГ

18-19. јул 2020.

Страх од јесени: Пријете ли банкрот и отпуштања? (стр.2)

Већина фирми имала потешкоћа, али и отпорност (стр.5)

ШТА ЧЕКА БАЛКАН ДО 2028. Студија са Харварда: Србија ће расти брже од Словеније, али и од Чешке, а постоји и објашњење (стр.6)

Како смо од "хеликоптер манија" стигли до "празног ћупа"? (стр.7)

Терет кризе треба сви да поднесу (стр.8)

Ефекат пандемије на тржиште рада (стр.10)

РГЗ: Асецо само један од пословних сарадника (стр.11)

Зоран Стојиљковић: Није претеривање говорити о милион људи без прихода (стр.12)

Синдикати премијерки: Фасцинантан број послова Асецоа у РГЗ-у (стр.14)

Мегле сели производњу из Осијека у Крагујевац и Бихаћ (стр.15)

Страх од јесени: Пријете ли банкрот и отпуштања?

Пише: [Милорад Весић](#)

Привредници у Србији траже нови пакет помоћи од државе, власт тврди да новца нема, а синдикати страхују од повећања социјалне неједнакости и поларизације.

Радници у приватном сектору се питају колико ће их остати без посла на јесен, кад прође забрана отпуштања Тањуг/Сава Радовановић

За три месеца привредници у Србији добили су две потпуно опречне поруке од државе. Од мартовске - "има довољно пара у буџету за помоћ привреди", до јулске - "није држава ћуп из кога можете да узмете шта хоћете".

Порука председника Србије Александра Вучића да држава не може да обезбеди још новца за помоћ привреди, не даје превише разлога за оптимизам приватном сектору који готово свакодневно тражи други пакет помоћи.

Наиме, неке мере из првог пакета помоћи, управо су истекле – држава је исплатила и последњу од три минималне зараде запосленима у фирмама које су то тражиле, истекао је и тромесечни мораторијум на отплату кредита банкама, подељени су и кредити за ликвидност компанијама (око 10.000 фирми их је примило, према речима министра финансија Синише Малог), а проблеми због којих су уведене ове мере и даље постоје.

То значи, да ће многе фирме морати да наставе да отплаћују сада нешто увећане рате кредита, иако нису нормализовале пословање. Оне које су примиле помоћ од три минималне зараде, имају забрану отпуштања радника три месеца након последње исплате – до половине октобра. За оне у најугроженијим секторима то ће бити додатно оптерећење, које неке од њих може да одведе у банкрот, будући да раде са знатно смањеним капацитетима и имају драстично мање приходе, а трошкови им се нису смањили у тој мери. С друге стране, нека предузећа која успеју да преброду наредна три месеца, од јесени ће морати да отпуштају, уколико се до тада ситуација са епидемијом макар не стабилизује.

На то указују и синдикати и послодавци, тражећи од државе нове мере. Председник синдиката "Независност" и професор социологије на Факултету политичких наука у Београду Зоран Стојиљковић упозорава да ће, ако не буде договора за наредни период, доћи до озбиљних социјалних последица.

Могућ губитак 200.000 радних мјеста

"Могла би да буде изгубљена и десетина радних места, што је више од 200 хиљада људи. Ту се мисли на оне који су запослени. Али треба рачунати и да ће многи остати без прихода у зони сиве економије.

На то треба додати бар још стотинак хиљада људи, који су се вратили из иностранства и питање је када ће поново отићи, јер нема послова. Дакле морају се предузимати нове мере, које ће бити селективне и имати социјалну компоненту", каже Стојиљковић за Ал Јазееру, процењујући да треба очекивати и пад страних инвестиција у Србији до краја године.

И председник Извршног одбора Уније послодаваца Србије (УПС) Андреја Бркић страхује да су нова отпуштања неминовна, ако не буде нових мера државе за помоћ привреди, макар оном делу који је највише погођен кризом услед епидемије.

“Исплата три минималне зараде значајно је помогла очувању радних места, али та мера је истекла и предузећа ће се сада суочити са одређеним проблемима у пословању. Потребно је да нађемо нови начин за олакшице предузећима, може то бити наплата ПДВ-а по реализованој фактури, или смањење закупа и других дажбина локалних и градских власти на одређено време”.

Према његовим речима, криза је погодила готово све, али најтеже мала и микропредузећа. “Док велике компаније имају одређене резерве, начине финансирања, флексибилност организације, код малих предузетника тај простор је веома мали. За оне који раде са малим бројем запослених, улазак вируса у колектив лако доведе до потпуног прекида пословног процеса. И финансијска отпорност малих и микропредузетника је далеко слабија”, објашњава Бркић.

Да нема разлога за оптимизам, који је власт ширила на почетку кризе, па чак и ових дана када председник Србије поручује грађанима да слободно троше новац, сматрају и економисти. Економиста др Љубомир Маџар, професор емеритус Алфа БК универзитета, каже да треба очекивати једну кризу ликвидности која ће погодити добар део привреде, као и значајан раст незапослености и притиске на буџет, што и државу може довести у финансијске проблеме.

Пад производње највећих извозника

Највећи проблем, према његовим речима, је то што се не може предвидети даљи развој пандемије, нити докле ће трајати. “Та велика неизвесност гуши привреду, јер то паралише многе привредне процесе. Људи не знају какве одлуке да доносе, чекају да се ситуација разбистри, а то никако да се деси. Због тога нема основа за оптимизам и треба се припремити за врло неповољне сценарије”, оцењује Маџар.

Ванредни професор Економског факултета у Београду Саша Ранђеловић каже да је сада извесно само то да ће криза потрајати до проналаска вакцине и њене масовне примене, што се мери не месецима, него кварталима. Тврдње власти да ће се криза мање осетити у Србији, односно да ће привредни пад бити мањи него у многим европским земљама, што прогнозирају и међународне финансијске институције, објашњава разликама у структури тих привреда.

“У Србији је веће учешће у производњи егзистенцијалних добара, као што је прехранбена индустрија, производња струје, док је мањи удео грана попут туризма или производње друге неегзистенцијалне робе. Тако ће највећи пад привреде забележити европске земље које имају највеће учешће туризма, аутоиндустрије и сличних грана привреде, односно услуга и добара којих се грађани прво одричу у време кризе”, објашњава Ранђеловић.

Ипак, без обзира што прогнозе кажу да ће пад привреде у Србији бити испод европског просека, рецесија ће, упозорава Ранђеловић, бити озбиљна. То се види и по два највећа извозника у Србији. Радници Фиата су од почетка кризе до данас највећи део тог периода провели на плаћеном одсуству, железара у Смедереву је ових дана угасила једну од две високе пећи, што говори о смањеној тражњи.

"Постоје неки сектори који су јаче погођени, попут туризма, угоститељства, саобраћаја. Неки вид помоћи тим најугроженијим секторима би био неопходан, али ови сектори могу рачунати на потпуни опоравак тек кад дође до потпуне нормализације епидемиолошке ситуације", каже Ранђеловић.

У туристичком сектору, према речима представника Националне асоцијације туристичких агенција Србије (ЈУТА) ради око 70.000 људи. Туристичке агенције због забране или отежаног уласка грађана Србије у друге земље, услед лоше епидемиолошке ситуације, овог лета готово да немају посла и питање је колико ће их, без помоћи, преживети ову годину. Хотели, нарочито у Београду, који овог лета не могу да рачунају на посете страних туриста, готово су празни.

'Задуживање од седам милијарди евра у 2020.'

Због тога од владе траже додатне мере попут исплата бруто минималних личних доходака у наредних шест месеци, мораторијум на обавезе према финансијским институцијама у наредних девет месеци, као и додатна средства само за сектор туризма и транспорта у Фонду за развој Србије, са убрзаном процедуром одобравања и исплате кредита.

За који год сценарио да се одлучи, држава мора да рачуна на губитке. Ако привреднике препусти тржишту, то може значити озбиљан пад запослености, што опет повлачи мању потрошњу, па тиме и пад прихода од ПДВ-а, али и од доприноса на запослене, а последично и мање новца у буџету. С друге стране, ако реши да им пружи додатну помоћ, то може повећати дефицит у буџету и задуженост земље.

Према речима професора Ранђеловића, процена је да ће фискални дефицит у Србији, због великог првог пакета помоћи (процењеног на пет милијарди евра) и пада привреде износити око седам до осам одсто бруто домаћег производа. "То се мора финансирати задуживањем. Укупне потребе за задуживањем државе ове године су око седам милијарди евра – да би обезбедила финансирање пакета помоћи и средства за враћање рата старих кредита које доспевају на наплату", каже Ранђеловић.

Због свега овога, јавни дуг Србије би, према његовим речима, до краја године поново могао да пређе границу од 60 одсто БДП-а. У синдикату "Независност", међутим, мисле да има и већих проблема од тог.

"Та прича о сидру које држи дуг на 50-55 одсто БДП-а више није актуелна. Нико се тога више не држи. Сви се труде да инвестирају и прекину тај зачарани круг смањене тражње и понуде", каже Стојиљковић.

"Додатно задуживање преко те границе би негативно утицало на одрживост јавних финансија, на кредитни рејтинг земље, а поставља се питање и под којим условима је могуће обезбедити додатна средства. У том смислу, било би боље да је мање новца утрошено у том првом пакету помоћи и да се тиме направила уштеда из које би се могла обезбедити помоћ за најугроженије секторе", објашњава Ранђеловић.

Привреда може рачунати на помоћ - евентуално

И Ранђеловић и Маџар кажу да је Србија у првом пакету помоћи предузела мере, које су углавном примењивале и многе друге државе, осим једне, коју сматрају великом грешком. Исплата по 100 евра сваком пунолетном грађанину, коштала је буџет више од 600 милиона евра, који су, кажу, могли бити сачувани за други пакет помоћи најугроженијим секторима. Привредници, међутим, сматрају да држава ипак има начина да им помогне.

"Ми у привреди разумемо да држава сада нема вишка новца у буџету, али може да се одрекне дела будућих прихода, пре свега локалних самоуправа. Пут да се растерети привреда је смањење парафискалних намета који гуше предузећа, а често се не види њихова корист за привреду. Када је реч, на пример, о сектору туризма и угоститељства, који је највише погођен кризом, локалне власти могу да смање на пола закуп простора оним закупцима који су радили смањеним капацитетом, а да се одрекну закупа за оне локале који у одређеном периоду уопште нису радили", каже Андреја Бркић из УПС.

"Простор за ублажавање кризе ми видимо у отварању нових повољних кредитних линија са дужим грејс периодом, у наплати ПДВ-а по реализованој, а не по издатој фактури, као и у укидању аконтације пореза на добит, јер је очигледно да ће мало које предузеће уопште имати добит", додаје Бркић.

"Идеја је да што је пре могуће дођемо до две ствари – да урадимо евалуацију ових мера које су до сада предузете и да договоримо нове. Показала се тачном наша процена да су оне биле једнократне и недовољно селективно усмерене и да њихов ефекат има ограничено трајање. Није било неопходно давати помоћ онима којима производња и промет нису пали или су пали

минимално. Сада је неопходан нови пакет мера", закључује Зоран Стојиљковић из синдиката "Независност".

"Уколико не буде новог пакета помоћи и дијалога о томе, очекујем додатно повећање социјалне неједнакости и поларизације, уз већ присутну политичку поларизацију", прогнозира Стојиљковић, док власт обећава да у јавном сектору неће бити отпуштања и смањења плата. Министар финансија, који се ових дана хвали резултатима у првој половини године, ове недеље је потврдио да је у току истраживање ефеката економске помоћи државе привредницима у којем учествује више од 1.000 предузећа, те да ће резултати бити познати до 10. августа. Тада ће се, додао је, урадити анализа и видети како би држава евентуално могла да реагује на јесен, односно какве су могућности буџета и какве су реалне потребе привреде и у којим секторима. Привреднике брине то "евентуално", које додатно појачава неизвесност.

Већина фирми имала потешкоћа, али и отпорност

Аутор: Д. Млађеновић

Већина српских предузећа имала су потешкоћа у раду за време пандемије, али су такође показала и отпорност, оцењено је на веб дискусији Српска мала и средња предузећа у пандемијском окружењу: ефекат мера и сценарија за будућност.

На онлајн дискусији је представљено истраживање које је радио Центар за високе економске студије заједно са Светском банком путем телефонске анкете која би, како су навели, била репрезентативна, како се не би добила слика само оних предузећа која су вољна да деле своја искуства.

Председница Центра за високе економске студије (ЦЕВЕС) Кори Удовички рекла је представљајући резултате анкете да су готова сва предузећа рекла да су имала потешкоћа у раду, 74 одсто је имало смањење прихода, а само три одсто повећање прихода.

Она је навела и да су готова сва предузећа имала потешкоћа у организацији пословања.

Најпогођенији су били они у блокираним секторима, који једноставно нису били стању да раде, као што су угоститељство, туризам, путнички саобраћај.

Транспорт и скраћено радно време

Што се тиче препрека у прилагођавању, далеко највећи проблеми су били тешкоће са транспортом, скраћено радно време.

„За већину фирми обезбеђење физичке дистанце било је релативно лако, око 40 успело је и да организује рад од куће”, навела Удовички.

Она је додала и да формална запосленост није драстично смањена. Послодавци, њих 90 одсто, према резултатима анкете навели су да Владине мере нису имале много утицаја на њихове одлуке.

„Најбоље су, у складу са очекивањима прошле трговине храном, производња хране, професионални ИКТ сектори”, навела је и додала да су негде у средини мешовити сектори као што је грађевина.

Према њеним речима цела анкета одражава жилавост наших предузећа.

Видосава Џагић из Привредне коморе Србије рекла је да је ПКС питао фирме чега се највише боје и шта виде као највеће препреке.

„Седамдесет одсто њих је рекло да се највише прибојава другог таласа кризе, поновног затварања. Свака друга фирма се плаши пада тражње за њиховим производима и услугама”, рекла је она.

Навела је и да је евидентно да продубљивање кризе утиче на понашање потрошача, могуће и на пад тражње. Криза, како је рекла, утиче и на страх запослених.

Џагић је казала су наше фирме показале отпорност и навела пример модне индустрије која је као меру за свој опстанак покренула производњу маски које је прво делила партнерима, а онда кренула и да их продаје.

„Имамо фирме које се баве производњом алата, машина, опреме, а које су кренуле да производе визире које су делили не само партнерима, већ и лекарима, војсци, полицији..”, рекла је она. Поручила је да не можемо само да се ослонимо на мере појединачних компанија већ мора да се посматра шире и фокусира на ланац вредности.

„Морамо да видимо шта је са нашим партнерима, добављачима, на који начин криза утиче на њих и шта заједно можемо да урадимо како би израдили механизам како би се заједно одбранили”, рекла је Џагић.

ШТА ЧЕКА БАЛКАН ДО 2028. Студија са Харварда: Србија ће расти брже од Словеније, али и од Чешке, а постоји и објашњење

Аутор: [М.А.](#)

Србија ће се до 2028. године развијати брже од бивших југословенских република – Хрватске, Словеније и Северне Македоније, али и од неких чланица ЕУ – Чешке Републике, Бугарске и Мађарске.

До ових података дошли су стручњаци америчког универзитета Харвард који су у својој најновијој студији до детаља навели како ће која земља у нашем региону, али и у остатку Европе, да се развија и расте у наредних осам година.

И закључак на основу статистичких података је следећи: Међу транзицијским земљама завидан привредни раст до 2028. имаће Србија. Како наводе, наша земља би у просеку могла да расте непуна 3 одсто годишње (прецизније 2,9). Мањи раст истовремено ће имати данас далеко економски развијенија Словенија - 2,35 одсто као и Северна Македонија - 2,26 процената. Привреда Чешке Републике у наредних осам година такође ће, по параметру раста БДП, бити иза Србије. Чешка би тако расла 2,19 одсто у просеку, а суседна Хрватска 2,16 одсто. Бугарска и Мађарска имале би још мањи раст - 2,06 одсто.

Интересантно је и да студија са Харварда предвиђа раст за БиХ од 4,07 одсто. Нешто више од 3 процента расла би Словачка (3,28 одсто), затим Пољска (3,19) и Румунија (3,03).

Најновији подаци Европске комисије, такође су оптимистични. Како наводе, Србија је у првом кварталу 2020. године остварила раст БДП од 5 одсто, што је уједно убедљиво најбољи резултат у региону. Албанија је забележила минус од 2,5 процента, Северна Македонија имала је раст од 0,2 одсто, Црна Гора 2,7, БиХ 2 процента и КиМ 1,3 одсто.

Србија је имала бољи резултат чак и од Турске, која је остварила раст од 4,5 одсто.

Економисти са Харварда оцењују да ће се земље које су диверзификовале производњу у сложеније секторе, најбрже развијати у наредној деценији.

Професор Економског факултета у Београду Љубодраг Савић каже је тешко предвиђати на дуги рок, али да поменута студија има логике.

"Осам година је јако дугачак период, да би кретање привреде могло да се прогнозира са извесношћу, али предвиђања стручњака са Харварда имају логике. Пре свега, због две ствари - ниске полазне основе која карактерише све земље региона и добрих резултата Србије у последњих неколико година, када смо привукли доста страних инвестиција и остварили значајан раст, знатно испред неких земаља у региону", оцењује професор Савић у разговору за "Блиц Бизнис".

Како смо од "хеликоптер манија" стигли до "празног ћупа"?

Аутор: Политика

У тренутку када поједине мере помоћи државе, као што су минималне зараде за запослене и мораторијум на отплату кредита, истичу, приватни сектор и синдикати поглед упиру ка Влади Србије.

Међутим, председник Александар Вучић поновио је да држава не разматра нови пакет мера помоћи привреди због вируса корона, јер би на тај начин угрозила стабилност и стопу јавног дуга од 60 одсто БДП-а, колико је он обећао народу и што је Мастрихт ниво. Том приликом је опет рекао да *"држава није ћуп из којег можете да узмете шта хоћете"*.

Милојко Арсић, професор Економског факултета, примећује за ["Политику"](#) да се иде **из једне крајности у другу** када се оцењује стање јавних финансија у Србији.

На почетку кризе се тврдило да је стање изузетно добро, да имамо пара, да нећемо да тражимо новац од ММФ-а и ЕУ и да не треба да бринемо. Сада се одустаје од додатне помоћи привреди, иако већина земаља одобрава помоћ и током друге половине године.

Према оцени Арсића, лоша стратегија је била да се толико много новца потроши у кратком периоду од три месеца. **Било би боље да је трошење државног новца распоређено** на неки дужи временски период. Економски рационалнија стратегија је подразумевала селективнију помоћ делатностима и предузећима, тако да она буде усмерена ка онима снажно погођеним кризом. Да је држава помогла само сиромашним грађанима, уместо што је свим пунолетним понудила по 100 евра, могла је да уштеди знатна средства којима би сада помогла привреду, а да при томе више помогне онима којима је помоћ потребна.

"Већ сада је јавни дуг близу 60 одсто БДП-а. Он ће прећи ту границу чак и ако влада не примени никакву додатну помоћ привреди током ове године. Циљ додатних мера помоћи јесте да пад привредне активности буде што мањи у овој години, да незапосленост што мање порасте, као и да што мањи број предузећа оде у стечај. Оно што је посебно важно – очување радних места и предузећа у овој години би олакшало опоравак привреде у наредној

години. *Оправдано је стога да се држава додатно задужи за један или два процентна поена БДП-а како би помогла привреди",* сматра Арсић.

Наглашава да додатне **мере морају да буду селективне** зато што немамо много пара. Вероватно би могле да обухвате продужење одлагања плаћање пореза и кредита. Покривање минималца више не би имало смисла, али би уместо тога требало повећати социјалну помоћ за људе који изгубе посао.

"Потребно је да се у пакету са додатним мерама донесе и план који ће нагло да смањи дефицит у наредној години и на тај начин заустави раст јавног дуга. Зато не би требало планирати и најављивати повећање пензија и плата у наредној години. То није реално, а ни правично када је приватни сектор у тешкој позицији. Морају сви да деле судбину друштва", оцењује Арсић.

На питање **колико људи ће остати без посла**, овај професор Економског факултета каже да се, у најбољем случају, ради о неколико десетина хиљада када је реч о формалној запослености и још толико оних који раде на црно.

Љубомир Маџар, професор Економског факултета у пензији, каже такође да Србија има ограничену могућност задуживања и да наш дуг не би требало да пређе 60 одсто БДП-а. Сви ће морати да поднесу терет кризе, и држава и привреда и грађани. Следе нам, како наводи за "Политику", **стежање каиша, рационализација и отпуштања.**

"Ово је ретка прилика када се слажем са председником Србије. Било би целесходније да је ово рекао министар финансија, а да Фискални савет изађе са препорукама и анализом. Ми нећемо моћи да имамо ниво јавног дуга који могу европске земље, јер се не задужују све земље по истим ценама. Пошто смо неразвијена земља, наше задуживање је скупље, то јест за нас су камате више него за чланице Европске уније. Зато морамо да будемо обазривији и штедљивији. Држава мора да се понаша рационално, да даје новац само за неопходно и преиспита неке своје одлуке, као што је набавка војне опреме, на шта је Фискални савет већ указивао", каже Маџар.

ПОЛИТИКА ONLINE

Терет кризе треба сви да поднесу

Аутор: Драган Стојановић

Социјално-економски савет позива да се смање менаџерске плате, привредници не виде у томе значајну уштеду

Све чешће се чује да терет здравствене кризе мора да се подједнако распореди на све у друштву па светски милионери позивају своје државе да им повећају порезе, а Социјално-економски савет Србије предложиће смањење плате најплаћенијим менаџерима у циљу умањења трошкова пословања које је отежано због пандемије.

– Криза приморава да смањујемо трошкове пословања и пробаћемо да у те мере штедње укључимо и плате и да смањење почнемо од зарада најскупљих менаџера – рекао је агенцији

Бета Слободан Ђиновић, члан Председништва СЕС-а, тела које окупља представнике владе, удружења послодаваца и синдиката.

Ђиновић, који је директор компаније „Орион телеком”, сматра да ће фирме које немају никаквих прихода, сада када је истекла државна помоћ од три минималца за раднике, бити принуђене да отпуштају вишак запослених.

Друга могућност за фирме којима су приходи драстично смањени јесте да оду у стечај уколико држава буде стриктно примењивала клаузулу да морају да врате помоћ ако пре краја октобра отпусте вишак запослених изнад десет одсто.

Ђиновић је рекао да ће СЕС као другу меру за ублажавање последица кризе у економији тражити да се порез на додату вредност (ПДВ) плаћа по реализацији продаје, а не да привреда кредитира државу, плаћајући га унапред.

Небојша Атанацковић из Уније послодаваца, који је такође члан СЕС-а, каже да је намера савета да сви делови друштва носе терет кризе и да је њихов апел за смањење менаџерских плата упућен првенствено јавним предузећима која, према његовим речима, нису осетила терет кризе. Топлица Спасојевић, председник ИТМ система, каже да ако криза потраје, биће неопходно прилагођавање и државе и приватног сектора.

– Мислим да је боље прилагођавати укупан ниво плата, него да неко добије отказ. СЕС може да даје савете и упутстава јавним и државним предузећима, али не може приватним фирмама. Мој савет колегама у приватном сектору јесте да сачувају што више радних места, јер људи су једино богатство у свему овоме – каже Спасојевић.

Он је присталица пропорционалног умањена зарада свима, тако што би најмањи процент умањења имали радници с најнижим примањима, а највиши најплаћенији.

– Не мислим да наши менаџери у јавним предузећима и уопште у привреди имају екстремно високе плате и да би се умањењем њихових зарада нешто значајно постигло. Предлог о умањењу највиших менаџерских плата има смисла на Западу, где они годишње зараде између 30 и 50 милиона евра или у Русији, где поједини менаџери годишње зараде 20 милиона долара – каже Спасојевић.

Према његовим речима, плаћање ПДВ-а по реализацији јесте добра мера и неке земље су тако поступиле. Мада би, каже, то опет био удар на државу с једне стране, али је за привреду јако важно.

На питање да ли би српски привредници дали свој допринос друштву тако што би предложили да им порез буде увећан, као што су то недавно урадила 83 светска милионера, он каже да је питање колику ће добит остварите фирме у Србији после свега овога.

– Лако је Цефу Бејзосу, коме је богатство скочило за 50 одсто за време пандемије, или Билу Гејтсу, који имају такве глобалне бизнисе без чијег изума ниједно домаћинство и ниједна канцеларија не функционишу, да траже веће порезе. У Србији је велико питање ко ће бити богат до краја године. Сви ћемо морати да прилагодимо и навике и трошења имајући у виду да приходи не могу да буду као што су некада били – каже Спасојевић.

Зоран Дракулић, председник Клуба привредника, каже да позив СЕС-а да се смање менаџерске плате у приватном сектору нема смисла јер сваки послодавац зна колико ко вреди и колико треба да га плаћа.

– Мада и ако мисле на јавни сектор, плате њихових менаџера нису спектакуларне. Имало би смисла да су предложили да дођу прави менаџери и да се добро плате да би те фирме функционисале на прави начин – каже Дракулић.

Он такође сматра да има смисла да се ПДВ плаћа по реализацији, али с друге стране ризик пословања се преноси на државу, што је тешко и неизводљиво. На питање да ли би наши привредници предложили да плаћају већи порез и тако помогли друштву, он каже да ми треба да размишљамо о смањењу пореза, а не о повећању.

– Та расподела богатства мора да се изврши. Код нас су разлике мале, али у свету су огромне и то што предлажу светски милионери има смисла – каже Дракулић.

Зоран Петровић, председник Управног одбора Америчке привредне коморе, каже да је питање смањења менаџерских плата искључиво у „рукама” власника компанија и не види зашто би се неко други са стране тиме бавио.

– Различито је учешће цене људског капитала у различитим бизнисима. Пре него што дођете на питање резања плата, па и оних менаџерских, гледате на којим све то позицијама можете уштедети. У лошим временима, нема бонуса за менаџере, а често су та места и највише у ризику од губитка посла, јер највише и коштају. Крајња и најтежа мера је отпуштање људи. И у приватним компанијама важно је вођење властитим примером, али то је нешто што радите увек, а не само када су времена лоша – каже Петровић.

Драгољуб Дамљановић, председник Српске асоцијације менаџера, каже да је ова криза показала колико су неке фирме биле спремне на све оно што их је снашло, неке су прилагодиле пословање, док су неке морале да се суоче с обуставом рада.

– Управо из свега тога видимо да им полазна основа за даље планирање није иста и у складу с тим би требало да свака компанија унутар свог система прилагоди бизнис план, направи план уштеде, види на којим све нивоима могу умањити трошкови. Када у том процесу дође и до питања смањења плата, потребно је бити фер и рационалан. Важно је да се заштите људи, као и да компанија настави да ради. Зато уређени системи прво редукују трошкове и плате топ менаџменту, менаџерима. Имамо и примере неких компанија које су то већ урадиле и на тај начин послале поруку да нема заштићених, али да би свима у систему требало да буде исти циљ, да се одржи пословање – каже Дамљановић.

Ефекат пандемије на тржиште рада

Аутор:Јована Рабреновић

Исплата три минималца утицала на смањење или бар одлагање отпуштања

Према подацима Националне службе за запошљавање (НСЗ), у мају је, у односу на април, број незапослених повећан за десетак хиљада. Незапослених је сада око 523.000, а на крају априла их је било 513.000. За месец дана, бивших запослених, било да су добили отказ, било да су им престали уговори о раду, било је 8.900.

Може се рећи да су ово најсвежији подаци о незапослености у Србији, јер се последњи доступни подаци Анкете о радној снази и формалној запослености, које објављује Републички завод за статистику, публикују крајем маја и односе се на први квартал 2020. године.

Колики је пад запослености узрокован актуелном привредном кризом изазваном пандемијом знаће се крајем јула, када буду објављени подаци о формалној запослености за други квартал. Тај период се, наиме, поклапа са ванредним стањем и повећањем проблема на тржишту рада.

Проблематиком смањења запослености бави се публикација „Квартални монитор” (КМ)

Економског факултета у Београду. И они констатују да је на формалном тржишту рада у периоду април–мај, према изјавама представника власти, мање 10.000–15.000 запослених, што је око 0,6 одсто од укупног броја формално запослених.

„Мали пад запослености на формалном тржишту у Србији последица је постојања законских ограничење и уговора о раду којима се прописују процедуре отпуштања радника. Осим тога, државни програм исплате минималца запосленима у приватном сектору у периоду мај–јул утицао је на смањење или бар одлагање отпуштања. Процењујемо да ће укупна запосленост у другом кварталу имати значајан пад и да ће она бити претежно последица губитка послова на неформалном тржишту. Мада је постепени опоравак привредне активности почео већ у мају ове године, процењујемо да ће се погоршање на тржишту рада наставити током целе друге

половине ове године, а вероватно и у делу наредне године и обухватаће пре свега формално тржиште радне снаге”, наводи се у анализи ове публикације.

Интензивније отпуштање у приватном сектору, којим ће се запосленост ускладити са обимом привредне активности, почеће након окончања програма исплате минималца у јулу ове године. Отпуштање радника се може очекивати пре свега у делатностима која производе трајна потрошна добра, капиталне производе као и неегзистенцијалне услуге, попут туристичких. Опоравак тражње за наведеним производима ће бити постепен и вероватно ће бити потребно годину дана да се тражња врати на преткризни ниво.

Отпуштање радника у формалном сектору и губитак дела неформалних послова утицаће на раст стопе незапослености у овој и наредној години. На раст стопе незапослености утицаће останак дела радника који су се на почетку пандемије вратили у Србију, а који су у иностранству радили у делатностима чији ће опоравак бити спор (туризам, угоститељство, производња неегзистенцијалних производа).

Све ово намеће питање колика стопа незапослености се може очекивати у Србији у овој и наредној години.

„На основу економетријских истраживања добијено је да пад БДП-а за један процентни поен најчешће доводи до раста стопе незапослености за 0,2–0,4 процентних поена. Уз очекивани пад БДП од три одсто, стопа незапослености у просеку у овој години износиће око 12,5 одсто, али ће крајем ове и почетком наредне године незапосленост бити у интервалу између 13 и 14 одсто. Наравно, на висину стопе незапослености утицаће евентуална примена током друге половине године програма државне помоћи посебно угроженим секторима, као и брзина опоравака европских привреда”, наводе аутори КМ.

Ефекат пандемије је на тржиште рада почео да се испољава постепено, и то најпре на неформалном тржишту и ту је највећи део изгубљених послова. Због велике флексибилности овог сегмента тржишта радне снаге процењује се да је након укидања ванредног стања знатан део људи поново почео да ради, а тај тренд оправка неформалног тржишта ће се наставити и у наредним месецима.

Аутори „Монитора” очекују да ће у преосталом делу године зараде у јавном сектору остати непромењене, док ће зараде у приватном сектору имати благи пад. Пад зарада у приватном сектору ће бити првенствено последица тога да је знатан део запослених током другог квартала примао само минималац. У другом делу године очекују ће се зараде у приватном сектору углавном вратити на преткризни ниво, јер ће се прилагођавање на тржишту рада већим делом остварити кроз смањење запослености, а мањим делом кроз смањење зарада.

РГЗ: Асецо само један од пословних сарадника

Пише: Р. Д.

Републички геодетски завод јуче је послао деманти на текст „Синдикати премијерки: Фасцинантан број послова Асецоа у РГЗ-у“, који објављујемо у целости.

„Поводом текста који сте објавили на 16. страни Ваших новина желимо да демантујемо оптужбе и неистине које по ко зна који пут наносе велику штету Републичком геодетском заводу, његовом раду и угледу.

Истичемо да су квалитет, брзина, транспарентност и дигиталан начин комуникације приоритети РГЗ-а који се у сарадњи и значајну помоћ Светске банке и успешно реализују.

У спровођењу активности и мера осавремењивања рада и дигитализације завода сарађујемо са великим бројем партнера из области ИТ-а. Фирма Асецо СЕЕ д.о.о. Београд само је једна од наших пословних сарадника, која је успешно реализовала два уговора.

Сви послови су јавни и остварују се под окриљем и знањем Светске банке, тако да не видимо шта је то „фасцинантно“ у броју послова са горе наведеном фирмом. Сматрамо да је овде реч искључиво о сензационализму и изношењу непотпуних података.

Јавности се још једном пласирају и некомплетни подаци о броју нерешених предмета. Бројке којима се барата, а то је 150.000 заосталих првостепених предмета у Београду, Новом Саду, Нишу и Крагујевцу и 23.000 другостепених предмета који су из Министарства грађевинарства пребачени у РГЗ, настале су у време припреме пројекта.

Светска банка кроз пројекат „Унапређење земљишне администрације у Србији“ даје подршку РГЗ-у у решавању предмета који постоје пре 2015. године. Што се тиче додатних заостатака, тек после пуне имплементације ДМС-а било је могуће идентификовати стварне заостале предмете у службама за катастар непокретности. Ови предмети се, према мишљењу стручњака Светске банке морају категоризовати и пренети или затворити односно архивирати. То је захтеван процес који је уобичајен током преноса предмета у институцијама који уводе нови систем за управљање предмета.“

Зоран Стојиљковић: Није претеривање говорити о милион људи без прихода

Пише: Љ. Буквић

Све нам говори да је пандемија непредвидива, а привреда попут наше која је оријентисана ка ЕУ неће тако лако избећи рецесију и биће добро ако будемо на нивоу пада производње од три одсто. То каже за Данас Зоран Стојиљковић, председник УГС Независност, и напомиње да су мере помоћи Владе биле обилне, али недовољно селективне и недовољно дугорочно усмерене на оне који су највише погођени.

„Неке мере попут 100 евра пред изборе нису дале ефекта, јер доста пара је утрошено, а ефекти су могли бити већи. Пара нема то су рекли и отвара се питање имамо ли снаге у разговорима да дођемо до неопходног, новог, мање издашног и селективнијег пакета мера“.

*** Да ли је било разговора са Владом о томе?**

– Влада више не постоји. Изнудили смо два састанка СЕС-а у марту и пре неких 10 до 15 дана, указали на чињенице и тражили чим се формира влада да идемо на евалуацију онога што је урађено јер ако хоћете нешто да предузмете мора да се вреднује оно што је до сада урађено. Да онда видимо шта су могуће мере, мислим да ће ту овога пута бити висока сагласност са послодавцима, јер осим продужења олакшица и мера попут парафискалних обавеза и чињенице да неко ПДВ плати по реализацији, јесте битно да даљу помоћ добију они који су погођени, они који имају пад производње мањи од 15 до 20 одсто стварно не треба да конкуришу ни за каква средства и то је и до сада био промашај.

*** Имате ли податке или процене о томе колико је људи од марта остало без посла?**

– Када саберете број оних који су већ незапослени, додате том броју од 550.000 и оних 200.000 до 250.000 људи за које се процењује да ће остати без посла и оне који су били у иностранству, а који се већином неће вратити тамо, то дође неких 900.000 људи и нешто више. Ако узмете у обзир и оне који су у сивој економији остали без посла, онда је то још више. Није претеривање говорити о милионској маси која је остала без прихода и без животне сигурности, а ту су и уметници, фриленсери, они који раде на привремено-повременим пословима. Притом, сви ови подаци које добијамо су о запосленима, а шта је са радно ангажованима, онима који раде преко агенција, ПП уговора.

*** Ко је најугроженији?**

– Ово је криза и тражње и понуде. Људи се уздржавају од куповине, и без затварања граница сигурно би мање летовали, мање куповали аутомобиле и онда то смањује и производњу, а очекивања су да ће она и даље да се редукује. Из тога се може изаћи тако што би се давања усмерила на то да се неки послови одрже, а, с друге стране, важне су јавне финансије, јер се стране смањују. Треба да се форсира тамо где могу да се добију неки резултати, просвета, здравство, инфраструктура, да се преоријентишу давања, јер ово стварно није време за стадионе и јарболе.

*** Шта ће синдикат предложити, шта очекујете од државе да уради?**

– Приоритет је да учествујемо у нечему што је несвакидашње за синдикате, а то је учествовање у подели одговорности око даљег пакета мера. Стара је изрека да вишак моћи води у мањак одговорности, тако да одговорност практично треба да буде присутна и треба да буде подељена. Када преговарате о задржавању радника и значајнијег раста зарада увек се опредељујете за прво, али то не значи да не треба исправљати диспаритете и у оквиру кризе трудити се да се и даље не повећава неједнакост, што се у кризама по правилу дешава.

Друга ствар је да сачувамо радна права и процес колективног преговарања, јер, имамо пример, у Бору у Зиђину, где се дешавају неке невиђене ствари да вам се предрадница разболи и вама узму 20 одсто од плате. Углавном, веома је то раширено, тамо где је страни капитал имате огромне проблеме. Наше је да одбранимо достојанствени рад.

*** Поменули сте један пример, какви су послодавци према радницима?**

– Не могу глобално да критикујем послодавце, већином су то људи који имају социјални сензибилитет и хоће да сачувају раднике. Део послодаваца, међутим, апсолутно не поштује домаћи пословни оквир и правно законодавство, избегава безбедносне форме, све мере безбедности. Појавио се врло чудан проблем, моралне или чак менталне природе да на основу нечега добијете у фирми минималац, а онда у директном разговору са тим радником послодавац покушава да му узме 18.000 динара да покрије порезе и доприносе.

*** Говорите сада о једном примеру или их има више?**

– Наравно то се увек ради у четири ока, нема сведока, али су веома развијене индиције да то постоји у пракси. Не, нико вам то неће рећи, а то се дешава. То је за инспекцију рада. И њој је то тешко доказати. Када будемо валоризовали све ово, треба видети ко је све узео минималце, а да му то није било неопходно. И када се ради о помоћи од 100 евра, по мени је срамотно то што нису обухватили и децу, јер нама трећина деце расте у сиромаштву.

*** Истраживање Центра за високе економске студије показало је да је 110 милиона евра месечно била државна помоћ за фирме које нису имале губитак прихода.**

– То говорим, социјална клаузула мора да постоји, мора бити негде усмерено. Не треба ти државна донација ако ти промет или профит није пао за 10, 15 или 20 одсто. Политика субвенција говори да је задњих седам до девет година, преко 90 одсто субвенција добио корпоративни капитал, не домаћи инвеститори. Питање је и да ли су наши способни да то искористе, али очито нису имали ни шансу.

*** Какав је план синдиката за јесен?**

– Ако не дочекамо формирање владе, пробаћемо да се договоримо са послодавцима, јер разговарати са владом којој је истекао рок употребе нема смисла. У ситуацији конфузије и пандемије не знам на основу чега неки очекују врућу синдикалну јесен, биће огромног незадовољства, беса, повремених протестовања, али у основи тих протеста ће, пре свега, бити апели за помоћ.

У Србији нема дијалога

„Ово је најгори могући изборни резултат за саму власт. У плуралном парламенту имате и неку делујућу, функционалну опозицију, релативну избалансираност снага, имате климу преговора и

дијалога. Ово је парламент без опозиције где нема никаквог институционалног дијалога, још ако нема и овог социјалног – на чему смо.“

Минималац

„Половином августа почињу и преговори о минималној заради, наш циљ је био да дођемо до нивоа минималне потрошачке корпе, неких 37.000 динара. Видећемо колико је могуће то достићи и постоји ли сада простор за то.“

Синдикати премијерки: Фасцинантан број послова Асецоа у РГЗ-у

Пише: М. Н. Стевановић

Синдикати у РГЗ средином ове недеље још једном су се обратили премијерки Ани Брнабић и на крају њеног мандата подсетили да су незадовољни што њихова ранија упозорења о стању у РГЗ Влада није размотрила.

– У октобру 2018. године директор РГЗ-а Борко Драшковић је изашао у јавност са предлогом оквирног Споразума о трансформацији РГЗ-а из посебне организације у привредно друштво са ограниченом одговорношћу. Презентујући тај предлог изјавио је да је то предлог Вашег кабинета и врха РГЗ-а, што сте Ви лично у неколико наврата демантовали. То наравно није утицало на директора који је и даље наставио своју борбу да од РГЗ-а направи приватну компанију од које ће корист имати пре свега приватне геодетске организације, нотари, разне агенције а посебно фирме које се баве информационим технологијама, као на пример она која се у јавности везује за чланове Ваше породице. Број послова које је Асецо СЕЕ д.о.о. Београд одрадио за потребе РГЗ-а последњих година је фасцинантан. Наравно волели бисмо када би и ефекти тих послова били видљиви или макар на нивоу износа средстава која су плаћена од стране РГЗ-а, а нека чак и унапред. Резултат је сасвим супротан и чак веома разочаравајућ – наводи се у заједничком отвореном писму две синдикалне организације РГЗ-а.

Синдикати подсећају да је током петогодишње реформе те установе искоришћено 44 милиона долара из кредита Светске банке, а у току је ново задуживање од 23 милиона евра, али да је тај новац пласиран у приватне компаније које су радиле поједине програме дигитализације РГЗ-а. Користи, тврде, нема, јер су сада процедуре компликованије а нерешени предмети се гомилају. Радом катастра бавила се и министарка грађевинарства Зорана Михајловић, која је пре два дана изјавила да „катастар јесте и биће у функцији грађана“ и објаснила да је „урађено доста у претходном периоду, али да и даље има велики број предмета који су старији од пет до десет година које треба решити“.

Она је рекла и да „на данашњи дан има око 750.000 активних предмета“ а да унутар тог броја постоји 25.000 старих предмета чији је рок за решавање до краја године.

Међутим, подаци преузети са сајта РГЗ и званичних извештаја, говоре о далеко већем броју нерешених предмета, а што је најгоре, и о томе да се њихов број, упркос слављеном домету дигитализације – увећава.

Само је Управна инспекција, која је прошле године радила контролу пословања РГЗ-а утврдила да је 2019. започела са 177.470 старих предмета чији је рок за решавање истекао, а да је у току те године примљено 692.741 предмет док је број решених у тој години 619.795.

Дакле, за само годину дана, број нерешених предмета у јануару 2020. попео се на 250.416. То је чак више него што је на почетку свог мандата затекао садашњи директор Борко Драшковић, који је по ступању на ту функцију, 2015. године, оценио да је списак нерешених предмета броји 200.000 ставки, а најавио је да ће упис имовине бити бржи, као и да ће рад бити ефикаснији јер је „остало 35 одсто да се дигитализује“.

Ефикасност

Према званичним извештајима, преко шалтера и еШалтера РГЗ прими месечно између 55.000 и 65.000 предмета а успева да реши између 35.000 и 45.000, просечно највише око 70 одсто. Упркос томе што је „до сада много учињено на дигитализацији и реформи те службе“. Изузетак је април ове године, када су и тржиште некретнина и остали послови готово заустављени због увођења ванредног стања. Тада је РГЗ примио свега 16.719 захтева, а решио је 18.595 или 111,2 одсто.

Мегле сели производњу из Осијека у Крагујевац и Бихаћ

Аутор:[Срна](#)

Фабрика "Мегле" у Осијеку биће угашена, а производња се сели у Бихаћ у БиХ и Крагујевац у Србији, изјавио је осјечко-барањски жупан Иван Анушић.

"Разлози су веома једноставни - јефтинији начин пословања и можда једноставнији начин функционисања. У овом тренутку те информације немам, али претпостављам, с обзиром на то да се производња сели у те две земље, да је то то", навео је Анушић.

Он је додао да "Мегле" више није онај који се представља у Хрватској, већ бренд који се очигледно више неће производити у Осијеку.

Анушић је навео да трају преговори с другим фирмама како спасити радна места и прераду млека у Осијеку, преноси регионални портал Сеебиз.еу.

Он је додао да је успостављен и контакт са председником Управе "Меглеа" у Немачкој Матијасом Етелом.